



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **S. L.**

oskarżonego za popełnienie czynu z art. 155 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 539e § 1 k.p.k.),
w dniu 3 czerwca 2025 r.,

skargi prokuratora Prokuratury Regionalnej w Łodzi

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 7 listopada 2024 r., sygn. akt II AKa 210/24,

uchylającego wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 2 lutego 2024 r., sygn. akt III K 22/23,

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Łodzi do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

[J.J.]

Kazimierz Klugiewicz

Michał Laskowski

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi, wyrokiem z 7 listopada 2024 r., uchylił zaskarżony apelacjami obrońców (kwestionowali ustalenia faktyczne, kwalifikację prawną czynu i wysokość kary), pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego (żądał zmiany kwalifikacji prawnej czynu i przyjęcia zamiaru dokonania zbrodni) i prokuratora (w apelacji na korzyść skazanego kwestionował kwalifikację prawną czynu) wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu z 2 lutego 2024 r., mocą którego S. L. został uznany za winnego popełnienia czynu zabronionego z art. 155 k.k. i skazany na karę 3 lat pozbawienia wolności oraz orzeczono wobec niego środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu policjanta i nawiązkę na rzecz oskarżyciela posiłkowego.

Od orzeczenia Sądu odwoławczego skargę wniósł oskarżyciel publiczny w trybie art. 539a k.p.k. i art. 539b § 1 k.p.k. Podniósł w niej zarzut naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. polegający na tym, że błędnie uznano, iż zaistniała konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo. Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi jako sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę obrońca wniósł o oddalenie jej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W wyniku wniesionej skargi wystąpiła konieczność uchylenia zaskarżonego nią orzeczenia Sądu odwoławczego z innych względów, niż wskazane przez prokuratora, a mianowicie z powodu stwierdzenia z urzędu bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Przed przystąpieniem do przedstawienia zasadniczego powodu wydania przez Sąd Najwyższy orzeczenia kasatoryjnego odnotować należało, że same zarzuty skargi nie mogły odnieść oczekiwanego przez jego autora skutku, albowiem z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi wynikało jednoznacznie, że podstawą uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania był przepis art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., jako że zachodziła konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego. Trzeba zaakcentować, że procedowanie Sądu Apelacyjnego w Łodzi w zakresie, w którym wykazał, że braki w materiale dowodowym były na tyle istotne, iż ich uzupełnienie nie mieściło się już

w kompetencji Sądu odwoławczego, zasługiwało na pełną aprobatę. Uznanie zasadności podniesionego w apelacji zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, nie musiało wcale oznaczać potrzeby prowadzenia własnego postępowania dowodowego ani też dokonania oceny całokształtu materiału dowodowego w sposób wymagany od sądu pierwszej instancji, a tym bardziej w układzie procesowym zaistniałym w niniejszej sprawie, w której Sąd *ad quem* podjął próbę uzupełnienia postępowania dowodowego i odebrał wyjaśnienia od skazanego, co wyłącznie utwierdziło go w przekonaniu, że jedynie wydanie wyroku kasatoryjnego i przeprowadzenie postępowania pierwszoinstancyjnego od nowa pozwoli na przeprowadzenie rzetelnego procesu.

O ile skarga była niezasadna, o tyle Sąd Najwyższy z urzędu stwierdził, że na etapie kontroli instancyjnej doszło do uchybienia w postaci bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającej na nienależytej obsadzie sądu przez branie udziału w wydaniu tego orzeczenia przez osobę powołaną na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Trzeba stwierdzić, że w trzyosobowym składzie Sądu Apelacyjnego w Łodzi prowadzącego kontrolę instancyjną pod sygnaturą II AKa 210/24 zasiadał pan sędzia X.Y., a więc osoba powołana na to stanowisko na podstawie postanowienia Prezydenta RP z [...] 2024 r. w wyniku rekomendacji zawartej w uchwale z [...] lutego 2024 r. wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie ustawy z 8 grudnia 2017 r. Wadliwość tej procedury omówiona została w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 i w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Orzekający Sąd Najwyższy w pełni aprobuje stanowisko przedstawione w powyższych judykatach, z których wynika, że: Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. nie spełnia standardu organu konstytucyjnego i konwencyjnego, będąc w rzeczywistości organem zależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej, a uchwała z dnia 23 stycznia 2020 r., I BSA I-4110-1/20, jako zasada prawna, wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego. Na dezaprobatę zasługiwały

tym samym decyzje Trybunału Konstytucyjnego odnoszące się do kwestii rzekomej konstytucyjności Krajowej Rady Sądownictwa w obecnym kształcie, podważające moc obowiązującą powołanej uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego oraz dokonujące odosobnionej interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych.

Rozpoznanie sprawy należało poprzedzić ustaleniem, czy doszło w niej do wydania orzeczenia przez sąd w składzie nienależycie obsadzonym, w związku z instytucjonalną wadą w przeprowadzonym przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w oparciu o przepisy ustawy z 8 grudnia 2017 r. procesie nominacyjnym sędziego zasiadającego w składzie orzekającym. Odpowiedź na te wątpliwości wymaga przeprowadzenia tzw. „testu niezawisłości”, którego założenia szczegółowo wskazano w uchwale Sądu Najwyższego: z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 i z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Kryteria tego testu oparte na wytycznych zawartych w wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 1 grudnia 2020 r., nr 26374/18 przeciwko Islandii w sprawie Guðmundur Andri Ástráðsson, wymagają ustalenia czy: w procesie powoływania sędziego doszło do naruszenia prawa krajowego; naruszenie to miało dostatecznie poważny charakter i czy zostało ono ustalone i naprawione na szczeblu sądów krajowych.

Do naruszenia prawa krajowego dojść może m.in. w układzie, w którym rekomendacja powołania sędziego pochodzi od organu uważanego za gremium niekonstytucyjne, ukształtowane odmiennie niż wynika to z art. 187 Konstytucji, który wbrew treści art. 186 ust.1 Konstytucji nie spełnia swej ustrojowej roli „stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów”. Za taki właśnie organ uznać należy ukształtowaną ustawą z 8 grudnia 2017 r. wadliwie powołaną i obsadzoną obecną Krajową Radę Sądownictwa, która *notabene* 28 października 2021 r. została wykluczona z Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa po ustaleniu, że nie jest niezależna od władzy. Ze względu na uwarunkowania ustrojowe kreowane przez skrajnie upolitycznioną Krajową Radę Sądownictwa w obecnym kształcie, wolno stwierdzić, że tryb, któremu poddały się osoby następnie nominowane do pełnienia urzędu sędziego w wyniku rekomendacji udzielonej przez ten organ, stanowił naruszenie prawa. Stanowiska organów międzynarodowych w wyrokach EKPC przeciwko Polsce: z 22 lipca 2021 r., nr 43447/19 w sprawie Reczkowicz; z 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i nr 57511/19 w sprawie Dolińskiej-Ficek oraz Ozimka;

z 3 lutego 2022 r., nr 1469/20 w sprawie Advance Pharma sp. z o.o.; z 15 marca 2022 r., nr 43572/18 w sprawie Grzędy; z 23 listopada 2023 r., nr 50849/21 w sprawie Wałęsy; wyrokach TSUE z: 15 lipca 2021 r., C-791/19 i z 21 grudnia 2023 r., C-718/21a, a także punkt widzenia Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z 16 września 2022 r., III KK 339/22, głoszący, że wejście w życie przepisów art. 29 § 4 – 25 ustawy o Sądzie Najwyższym nie może prowadzić do obniżenia standardu dopuszczalności badania bezstronności (...) sędziowskiej oraz określenia skutków ich braku, wypracowanego w orzecznictwie TSUE i ETPCz - dopełniają twierdzenia, że dwa pierwsze kryteria testu wynikające z powołanej uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., zawsze będą wypadały negatywnie dla kandydata do pełnienia urzędu sędziego rekomendowanego przez mającą istotną rolę w procesie nominacji sędziowskich Krajową Radę Sądownictwa w obecnym kształcie, w tym dotyczą one pana sędziego X.Y. Pozostaje kwestia wykazania czy w stosunku do danego sędziego, który uzyskał nominację w wyżej opisanych warunkach, zachodzi przesłanka stronniczości (jest to trzeci punkt testu). Krótko mówiąc należy zbadać czy sąd z udziałem pana sędziego X. Y. spełniał standardy niezawisłości i bezstronności, czy też konieczne będzie przyjęcie, że w sprawie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie po dokonaniu analizy rozwoju kariery sędziowskiej pana sędziego X. Y., powiązanej z licznymi awansami i rozpatrywanej przez pryzmat sytuacji ogólnoustrojowej i sądowniczej w naszym kraju trwającej od 2017 roku, stwierdził, że niespotykane szybkie postępy w karierze zawodowej tego sędziego zawdzięczał on wyłącznie znalezieniu się w gronie sędziów cieszących się szczególnym zaufaniem ze strony resortu sprawiedliwości, przekraczającym granice typowego zaufania jakiego należy oczekiwać w relacjach: sędzia – organ władzy wykonawczej i podzielił wnioski wyprowadzone w sprawach: V KK 141/24 i V KK 368/24, w których Sąd Najwyższy dał wyraz przekonaniu, że pan sędzia X. Y. nie jest sędzią bezstronnym, a sąd w którego składzie zasiadał jest sądem obsadzonym nienależycie w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Ujawnione ustalenia zmaterializowały uzasadnione wątpliwości odnośnie instytucjonalnej bezstronności pana sędziego Sądu Apelacyjnego X. Y., co implikowało stwierdzenie, że skład sądu, w którym orzekał na etapie odwoławczym

w sprawie II AKa 210/24, nie spełniał standardu należytej obsady sądu, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., z uwagi na niedochowanie gwarancji bezstronności i niezależności wymaganych przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 § 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i art. 47 Karty Praw Podstawowych.

Tytułem zakończenia trzeba podkreślić, że w demokratycznym państwie prawa każdemu przysługuje prawo do rozpoznania jego sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd, ustanowiony zgodnie z ustawą, a standard tej niezawisłości i bezstronności sądu, jako element prawa do sądu ustanowionego ustawą, wyrażonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 EKPC oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych musi być rozumiany jako niezawisłość i bezstronność członków składu orzekającego. Niezawisłość jako dbałość o niezależnych sędziów i niezależne sądy uzasadnia się interesem ogółu społeczeństwa. Ma ona zapewniać stabilność w wykonywaniu funkcji wymiaru sprawiedliwości bez względu na zmiany, jakie mogą zachodzić w organach władzy ustawodawczej i wykonawczej.

Mając powyższe na względzie, skoro na etapie kontroli instancyjnej przeprowadzonej przez Sąd Apelacyjny w sprawie II AKa 210/24 skład tegoż sądu był nienależycie obsadzony i zachodziła na tym etapie procedowania bezwzględna przyczyna odwoławcza, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., należało orzec o uchyleniu wyroku Sądu odwoławczego.

Z tych powodów kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Kazimierz Klugiewicz

Michał Laskowski

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[r.g.]

[a.ł.]